

#vaalit ilman vihaa

Miksi kampanjoimme?

Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry:n vihapuheen ja häirinnän vastainen kampanja #Vaalit ilman vihaa kannustaa naisia asettumaan ehdolle kuntavaaleissa, joissa naisten osuus valtuutetuista on aiemmin jäänyt pieneksi suhteessa muihin vaaleihin. Haluamme lisätä tietoisuutta vihapuheesta ja sen vaikutuksista. Kampanjan tarkoituksena on estää vihapuhetta ja häirintää sekä tarjota tukea sitä kohdanneille.

Vihapuheen on todettu rajoittavan demokration toteutumista monin eri tavoin. Erityisesti sukupuolittunut ja rodullistettuihin naisiin kohdistuva vihapuhe voi vaikuttaa naisten ja vähemmistöjen halukkuuteen asettua ehdolle vaaleissa. Naisten osuus kunnanvaltuustoihin valituista jäi vuonna 2017 huomattavasti pienemmäksi kuin esimerkiksi vuoden 2019 EU- ja eduskuntavaaleissa. Kunnanvaltuustoihin valituista vain 39 % oli naisia. Kyselytutkimukset ovat osoittaneet, että kunnallisessa päätöksenteossa mukana olevat naiset kokevat vihapuhetta huomattavasti miehiä enemmän ja usein heidän kohtaamansa vihapuhe liittyy nimenomaan heidän sukupuoleensa. Poliittisiin toimijoihin kohdistuvan vihapuheen on todettu lisääntyvän erityisesti vaalien alla.

Päättäjien tulee voida esittää kantansa ja käydä vuoropuhelua kansalaisten kanssa. Vihapuhe on johtanut siihen, ettei moni enää osallistu keskusteluun. Näin uhkana on, että yhteiskunnalliselle keskustelulle tärkeitä näkökulmia menetetään – siksi haluamme korostaa avoimen ja rakentavan keskustelun tärkeyttä.

Mitä on vihapuhe?

Vihapuheella viitataan ilmaisumuotoihin, jotka levittävät, lietsovat, edistävät tai oikeuttavat etnistä vihaa, ulkomaalaisvastaisuutta, antisemitismiiä tai muuta vihaa. Vihapuheella voidaan myös tarkoittaa haukkumista, loukkaamista tai uhkaamista, joka kohdistetaan uhriin tämän identiteetin, sukupuolen ja muiden ominaisuuksien (kuten seksuaalisen suuntautumisen tai vamman) vuoksi.

Erityisesti monikulttuurisuuteen sekä naisiin ja seksuaalivähemmistöihin kohdistuva vihapuhe on lisääntynyt Suomessa viime vuosina. Vihapuhetta eivät käytä vain yksittäiset ihmiset, vaan sitä tuotetaan myös systemaattisesti tiettyjen ryhmien tai henkilöiden vaijantamiseksi. Seksististä vihapuhetta ja häirintää voi esiintyä nöyryyttämisenä, pilkkaamisena, syyllistämisenä, esineellistämisenä, huoritteluna sekä vartalon arvosteluna. Naisten kohtaama vihapuhe pyrkii myös usein vähätteleämään mielipiteitä ja taitoja. Jopa 62 % naisista, jotka ovat kokeneet vihapuhetta ovat myös kokeneet seksuaalista häirintää. Tasa-arvo-barometrin 2017 mukaan naisten riski joutua sekä seksuaalisen häirinnän että vihapuheen uhriksi on viisinkertainen suhteessa miehiin.

Vihapuhetta ja häirintää voi kohdata kasvokkain vaalitoreilla tai sosiaalisen median eri kanavien kautta. Pelko häirinnästä saattaa johtaa siihen, että vihapuheen kohteet alkavat rajoittaa osallistumistaan esimerkiksi julkisiin esiintymisiin tai kampanjatilaisuuksiin ja välttävät nostamasta tiettyjä puheenaiheita esille.

Miten vihapuheeseen voi puuttua? Miten vihapuheen kohteeksi joutunutta voi auttaa?

Vihapuhe termiä ei esiinny Suomen rikoslaisissa, mutta esimerkiksi kiihottaminen kansanryhmää vastaan ja kunnianloukkaus, laitton uhkaus, vainoaminen ja seksuaalinen sekä sukupuoleen perustuva häirintä nähdään usein vihapuheen muotona. Vihapuhetta voi myös ilmetä koordinoitusti, kun suuri joukko hyökkää eri kanavia käyttäen yhden henkilön kimppuun ja kyseistä ilmiötä kutsutaan maalittamiseksi. Maalittamiseen puuttuminen on haastavaa, sillä vihaviestien lähettäjien paljouden takia yksilön vastuu jää pieneksi, vaikka maalittamisen kohteeksi joutuneen kokemus voi olla hyvinkin vahingollinen. Siksi onkin tärkeää painottaa vihaviestien vakavuutta ja seurauksia, sillä yksittäinen viestin lähettäjä ei välttämättä ymmärrä tekonsa vaarallisuutta.

Vihapuhetta vastaan voi toimia tuomalla esiin vastaääniä ja kannustamalla muita positiivisella tavalla. Rakentavalla ja perustellulla keskustelulla voi osoittaa vihapuheen kohteelle sekä vihapuhujalle, että vihapuhetta ei hyväksytä. Tehokkaimmiksi havaittuja keinoja vihapuheen lopettamiseen on vihapuhujien ilmiantaminen verkossa. Vihapuheeseen ei tulisi vastata takaisin ilkeillä kommentteilla tai esimerkiksi ylenkatsomalla vihapuhujan ymmärtämättömyyttä.

Vihapuhetta voidaan myös ennaltaehkäistä parantamalla medialukutaitoa ja tukemalla eri verkkoalustojen ja työyhteisöjen vihapuheen vastaisia käytäntöjä ja niiden kehittämistä. Ehdokkaiden kohdalla tulisi olla selkeät vastuutahot tuen järjestämiselle.

Miten osallistua kampanjaan?

- Käytä kampanjan tunnusta #vaalitulmanvihaa ja osallistu vihapuheen vastaiseen keskusteluun.
- Kannusta ehdolle lähteviä ja vihapuhetta kohdanneita jakamalla kampanjan kuva ja irtisanoudu samalla vihapuheesta ja häirinnästä.
- Jaa kampanjan kuvia sekä kerro oma kokemuksesi vihapuheesta ja anna muille arvokas neuvo siihen, miten vihapuhetta voi kohdata.
- Puutu. Jos näet verkossa tai vaalitulaisuudessa epäasiallista kielenkäyttöä tai häirintää, tue vihapuhetta kohtaavaa henkilöä.

Lisätietoja kampanjasta ja lähteitä löydät osoitteesta <https://nytkis.org/vaalitulmanvihaa>

NYTRIS
NAISJÄRJESTÖT YHTEISTYÖSSÄ